

ПРОЕКТ

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Національної академії  
Національної гвардії України  
полковник

Андрій МАНЬКО

\_\_\_\_\_ 2025

**ПОЛОЖЕННЯ**

**про політику та порядок використання штучного інтелекту  
та супутніх інформаційних технологій  
у Національній академії Національної гвардії України**

Схвалено вченою радою  
Національної академії  
Національної гвардії України  
Рішення № \_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

**Золочів  
2025**

## ЗМІСТ

|                                                     |    |
|-----------------------------------------------------|----|
| 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ .....                         | 3  |
| 2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ.....                  | 4  |
| 3. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ВИКОРИСТАННЯ ІІ.....            | 5  |
| 4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ІІ.....    | 6  |
| 5. ЕТИКА ВИКОРИСТАННЯ ІІ.....                       | 8  |
| 6. РИЗИКИ ТА ОБМЕЖЕННЯ.....                         | 10 |
| 7. НАВЧАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІІ-ГРАМОТНОСТІ..... | 11 |
| 8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....                        | 11 |

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про політику та порядок використання штучного інтелекту та супутніх інформаційних технологій у Національній академії Національної гвардії України (далі – Положення) визначає основні засади, принципи та правила відповідального, етичного, прозорого та безпечного використання технологій штучного інтелекту (далі – ШІ). Під системами штучного інтелекту ШІ у цьому Положенні розуміють програмні системи, здатні генерувати текст, зображення, дані чи інші матеріали на основі алгоритмів машинного навчання (Generative AI), а також системи аналітичного чи підтримувального характеру.

1.2. Метою є створення методичної основи для запровадження та раціонального використання систем ШІ в Національній академії Національної гвардії України (далі – Академія), що має сприяти підтриманню академічної доброчесності, підвищенню якості освітнього та наукового процесів, стимулюванню інноваційності в дослідженнях та сталому розвитку Академії.

1.3. Академія визнає ШІ однією з ключових технологій сучасності, що створює умови для вдосконалення освіти та науки. Академія не впроваджує системи ШІ у повсякденній діяльності, але визнає необхідність регулювання використання ШІ.

1.4. Позиція Академії полягає у свідомому, етичному та відповідальному використанні ШІ. Використання систем ШІ має починатися з критичного осмислення ризиків їхнього використання та передбачення способів їх пом'якшення.

1.5. Принципи використання ШІ в Академії: законність; етичність; людський контроль; пояснюваність і простежуваність; безпека і захист даних; підзвітність користувача.

1.6. Положення поширюється на постійний та перемінний особовий склад Національної академії Національної гвардії України.

1.7. Положення базується на: Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Національній академії Національної гвардії України; положеннях Кодексу академічної доброчесності учасників освітнього процесу та нормах Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про захист персональних даних»; Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2020 року № 1556-р.; Регламенті ЄС про штучний інтелект (англ. AI Act), «Responsible AI Strategy and Implementation Pathway» (U.S. Department of Defense, 2023); звіт Geneva Academy «AI in Military Decision-Making» (2024); Рекомендаціях щодо відповідального впровадження та використання

технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти (схвалених МОН України) та інших.

## 2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

Терміни, що використовуються у цьому Положенні, тлумачаться згідно з Концепцією розвитку штучного інтелекту в Україні (2020), Регламентом ЄС AI Act (2024) та Рекомендаціями МОН України (2025).

Для цілей цього Положення використовуються такі основні терміни та поняття:

**Штучний інтелект** – це машинна система, здатна аналізувати вхідні дані, виявляти закономірності, робити висновки або генерувати контент, рекомендації чи рішення, що можуть впливати на фізичне або віртуальне середовище.

**Система ШІ** – це програмна або апаратно-програмна система, здатна навчатися або вдосконалюватися на основі даних, робити висновки та генерувати результати (прогнози, рекомендації, рішення чи контент), що можуть впливати на фізичне або віртуальне середовище.

**Генеративний штучний інтелект (ГШІ)** – це різновид систем ШІ, що використовують генеративні мовні, візуальні або мультимодальні моделі для створення нового, оригінального контенту (текстів, зображень, аудіо, відео тощо). Прикладами систем ГШІ є ChatGPT, Copilot, Claude, Gemini, Midjourney, DALL-E, Stable Diffusion та інші.

**Людський контроль** – принцип, згідно з яким рішення, створені системами ШІ, підлягають обов'язковій перевірці, оцінюванню та затвердженню людиною перед практичним застосуванням.

**Пояснюваність** – властивість системи ШІ, що дозволяє користувачу зрозуміти логіку, методи та фактори, які вплинули на отриманий результат.

**Підзвітність користувача** – принцип, за яким повну відповідальність за використання результатів, створених системою ШІ, несе користувач.

**Запит (Промпт/PROMT)** – запит, що описує завдання, яке повинна виконати система ШІ.

**Галюцинація системи ШІ** – неправильні або оманливі результати, які генерують моделі ШІ, що можуть бути спричинені недостатньою кількістю навчальних даних або упередженнями.

**ШІ-грамотність** – розуміння учасниками освітнього процесу основних принципів відповідального застосування систем ШІ, володіння навичками розпізнавання, коли використовується ШІ, усвідомлення його обмежень та ризиків.

**Чатбот** – комп'ютерна програма, яка функціонує на основі нейромереж і технологій машинного навчання, здатна комунікувати за допомогою звукової, візуальної та текстової інформації.

**Віртуальний асистент** – це програма або сервіс, здатний виконувати

певні завдання у відповідь на інформацію, введену користувачем або отриману з мережі. Він може являти собою програмне забезпечення віртуальних асистентів або бути частиною іншого програмного продукту.

### 3. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ВИКОРИСТАННЯ ІІІ

Використання систем ІІІ у освітній та науковій діяльності допускається лише за умови дотримання принципів академічної доброчесності, законності, етичності, людського контролю, пояснюваності та підзвітності користувача.

Рішення, отримані за допомогою ІІІ, повинні перевірятися та оцінюватись користувачем перед використанням у роботі.

Кожен учасник освітнього процесу зобов'язаний діяти відповідально, забезпечуючи прозорість і достовірність використання результатів, створених ІІІ.

Необхідно критично перевіряти фактичну точність згенерованого ІІІ контенту, виявляти вигадки, спотворення, упередження та шкідливі стереотипи.

Не треба покладатися на контент, створений ІІІ, як на ключове або єдине джерело.

Уникати надмірного покладання на ІІІ, оскільки це може пригнічувати розвиток фундаментальних навичок.

Суворо заборонено вводити персональні дані, конфіденційну, таємну або службову інформацію у будь-яку систему ІІІ.

Завдання, які виконуються, мають бути результатом власної оригінальної роботи. ІІІ має бути допоміжним інструментом, що прискорює роботу, але не замінює власний внесок автора.

#### 3.1. Правила для науково-педагогічних працівників (НПП):

НПП самостійно визначають доцільність використання ІІІ у межах освітнього компонента, виходячи з принципів етичності, академічної доброчесності та захисту даних.

НПП зобов'язані визначати правила або заборону використання ІІІ та інструментів ГІІІ у робочій програмі (силабусі) навчальної дисципліни. Ці вимоги повинні бути чітко роз'яснені здобувачам.

Якщо використання ІІІ дозволено, НПП мають визначити допустимий обсяг та конкретні умови його застосування.

У разі використання ГІІІ у своїх матеріалах (лекції, презентації тощо) НПП повинні надавати інформацію про це безпосередньо в матеріалах.

Викладач або науковий керівник зобов'язаний повідомити про дозволене або заборонене використання ІІІ у силабусі до початку навчального семестру.

Якщо у курсі дозволено використання ГІІІ, викладач визначає форми контролю результатів (усне пояснення, порівняння версій, перевірка на оригінальність тощо).

Матеріали, створені із застосуванням ІІІ (презентації, лекції), рекомендовано позначати коротким посиланням на використаний інструмент

(наприклад, «Згенеровано з використанням ChatGPT» або «Gen AI: Chat GPT 5.0»).

### 3.2. Правила для здобувачів освіти (ЗО):

Дотримання правил викладача. ЗО зобов'язані дотримуватися визначених НПП правил використання ШІ для конкретного завдання. Несанкціоноване використання ГШІ є підставою для анулювання оцінювання.

Прозорість та атрибуція. ЗО повинні чітко вказувати у своїй праці, які частини були створені за допомогою ШІ.

Критичне оцінювання. ЗО несуть повну особисту відповідальність за зміст, отриманий за допомогою використання результатів генерації ГШІ. Обов'язковим є критичне оцінювання фактичної точності, достовірності та оригінальності згенерованого контенту, оскільки ШІ може продукувати «галюцинації».

Атрибуція має бути точною і публічною, із зазначенням дати, інструменту та мети використання.

Відсутність або фальсифікація атрибуції прирівнюється до порушення академічної доброчесності.

Результати генерації ШІ, що містять помилки, вигадки чи маніпулятивний зміст, не звільняють автора від персональної відповідальності за достовірність.

3.3. Використання систем генеративного ШІ під час контрольних заходів забороняється, якщо інше не передбачено робочою програмою дисципліни або не узгоджено з викладачем.

Порушення цього правила розцінюється як недоброчесна поведінка, що тягне за собою анулювання результатів оцінювання та інші заходи згідно з внутрішніми нормативами Академії.

## 4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ШІ

4.1. Використання систем ШІ в Академії мають ґрунтуватися на таких принципах:

*Цілеспрямоване використання.* Інструменти штучного інтелекту мають використовуватися лише в освітніх цілях, постійно підтримуючи цінності поваги, інклюзивності та академічної доброчесності. Неправильне або зловмисне використання технологій штучного інтелекту призведе до дисциплінарних стягнень.

*Запобігання упередженості та дезінформації.* Контент, створений штучним інтелектом, може містити упередженість або неточності. Необхідно переглядати та критично оцінювати результати застосування інструментів ШІ перед їх використанням або поширенням. Важливо розуміти обмеження ШІ та важливість перехресних посилань на перевірені джерела. Необхідно перевіряти результати, отримані штучним інтелектом, використовуючи надійні джерела, перш ніж використовувати їх в освітній чи адміністративній діяльності.

*Безпека та повага.* Використання систем ШІ для створення фейків, маніпуляцій, дискредитації, імітації особи або поширення мови ворожнечі суворо заборонено. Будь-яке зловмисне використання технологій ШІ вважається порушенням етичних норм та підлягає дисциплінарній відповідальності.

*Контроль з боку людини.* Системи ШІ є лише інструментом, що розширює можливості людини. Використання ШІ має супроводжуватися безпосередньою участю людини, щоб гарантувати обґрунтованість рішень і враховувати етичні аспекти. Результати роботи ШІ мають піддаватись аналізу та перевірці.

*Відповідність вимогам чинного законодавства.* Використання ШІ повинно здійснюватися з дотриманням чинного законодавства, зокрема у сферах авторського права та захисту персональних даних. Потрібно перевіряти джерела інформації, на базі якої працює ШІ.

*Педагогічна доцільність.* Використання систем ШІ має сприяти досягненню навчальних цілей і має бути допоміжним інструментом, а не повною заміною власних знань, навичок та самостійної роботи здобувачів.

Учасникам процесу рекомендується інтегрувати інструменти ШІ як допоміжні засоби.

Треба зберігати пріоритетну роль людського контролю, аналітичного судження та експертного оцінювання під час прийняття рішень.

Рекомендується сприяти формуванню прозорих правил використання ШІ та обов'язково позначати факти використання ШІ відповідно до визначених стандартів.

4.2. Сфери застосування штучного інтелекту в освітньому та науковому процесах:

- підготовка до навчальних занять (планування структури, змісту, дидактичних матеріалів, інтерактивних завдань, презентацій та контенту для них);
- персоналізоване навчання – створення індивідуальних траєкторій навчання, адаптація навчальних матеріалів до потреб здобувачів освіти (диференціація);
- самостійна підготовка здобувачів освіти, пошук та оброблення інформації, вивчення іноземних мов;
- генерування ідей для есе, презентацій та інших творчих завдань;
- пошук інформації для наукових досліджень, прототипів та аналогів для винаходів;
- оцінювання та моніторинг – автоматизоване оцінювання, створення контрольних матеріалів та аналіз прогресу учасників освітнього процесу. Важливо, що автоматизовані системи оцінювання належать до систем високого ризику і потребують людського контролю;
- підтримка – використання чатботів та віртуальних асистентів для консультування здобувачів освіти та надання роз'яснень;

- аналіз даних – обробка великих обсягів даних, пошук закономірностей, виявлення прогалин;
- генерація ідей – сприяння генерації гіпотез, пошук прототипів та аналогів для винаходів, пошук рішень та методологій;
- автоматизація рутинних завдань – форматування, стилізація тексту, підготовка бібліографічних посилань, переклад наукових статей;
- перевірка та аудит – використання систем ІІІ в освітньому або науковому процесі підлягає періодичній перевірці щодо етичності, безпеки та ефективності з метою недопущення порушень.

## **5. ЕТИКА ВИКОРИСТАННЯ ІІІ**

5.1. *Принцип автентичності.* Використання ІІІ не повинно імітувати результати навчання чи дослідження, учасники освітнього процесу зобов'язані зберігати власний інтелектуальний внесок.

5.2. *Принцип доброчесності.* Привласнення матеріалів, створених ІІІ, без зазначення джерела або без власної суттєвої обробки вважається академічним порушенням.

5.3. *Принцип правдивості.* Заборонено створювати чи поширювати вигадані дані, підроблені результати, фейкові зображення або цитати.

5.4. *Принцип безпеки і поваги.* Заборонено використання ІІІ для маніпуляцій, дискредитації, переслідувань чи створення візуальних фейків, що шкодять честі або гідності особи.

5.5. *Принцип індивідуальної відповідальності.* Використання ІІІ для обходу вимог щодо самостійності чи індивідуального внеску є порушенням академічної доброчесності. Кожен користувач несе повну відповідальність за достовірність і джерело використаних матеріалів.

5.6. *Порушення етичних норм.* Факти використання ІІІ, що суперечать етичним принципам, розглядаються як порушення академічної доброчесності та підлягають розгляду Комісією з питань етики та академічної доброчесності Академії. Використання ІІІ без людського розуміння або можливості перевірки результатів вважається неетичним. Суб'єкт освітнього процесу повинен залишатися відповідальною стороною в усіх рішеннях, що мають освітні або наукові наслідки. Порушення етичних принципів використання ІІІ підриває довіру до академічної спільноти Академії та розглядається як несумісне з її цінностями.

5.7. *Принцип «людина в контурі».* Система виконує поставлене завдання автономно, проте необхідне втручання людини для перевірки і виконання специфічних дій.

5.8. *Використання ІІІ як складова академічної доброчесності.*

5.8.1. Будь-яке застосування ІІІ у навчальній чи науковій праці має здійснюватися відкрито, із забезпеченням прозорості, атрибуції та збереженням

особистого інтелектуального внеску учасника освітнього процесу. Неатрибутоване використання матеріалів, згенерованих ШІ, прирівнюється до плагиату; створення штучним інтелектом вигаданих даних, фактів, цитат або джерел – до фабрикації та фальсифікації; застосування ШІ під час контрольних заходів без дозволу викладача – до списування. Використання ШІ з метою підміни результатів самостійної роботи вважається порушенням вимог індивідуального виконання та академічної доброчесності. Усі випадки порушення зазначених вимог підлягають розгляду в порядку, встановленому Положенням про академічну доброчесність Національної академії Національної гвардії України (нова редакція).

5.8.2. Порядок розгляду порушень правил використання ШІ визначається висновком Комісії з дотримання академічної доброчесності, яка оцінює суб'єкт фіксації, куди подається факт про порушення, права особи на пояснення/виправлення та можливі рішення.

5.8.3. Відповідальність за порушення правил використання систем штучного інтелекту визначається відповідно до рівнів допустимості: дозволене, умовно допустиме, заборонене. Санкції застосовуються з урахуванням умислу, характеру порушення та його впливу на результати навчальної чи наукової роботи.

5.8.3.1. Порушення, що виникають у межах дозволених форм застосування ШІ та пов'язані з технічними недоліками атрибуції або нечітким оформленням, не вважаються академічною недоброчесністю та не вимагає заходів впливу.

5.8.3.2. Порушення, що пов'язані із частковим чи прихованим застосуванням ШІ у видах діяльності, де його використання допускається лише за умови повної декларації, атрибуції та простежуваності. Санкції: анулювання роботи з правом повторного виконання, письмове попередження, зниження оцінки, передання матеріалів до Комісії з етики та академічної доброчесності у разі повторних порушень.

5.8.3.3. Порушення, що містять умисне застосування ШІ для підміни результатів навчання чи дослідження, фальсифікацію, фабрикацію, створення фейкових даних або джерел, використання ШІ під час контрольних заходів, а також передавання персональних, службових або конфіденційних відомостей у системи ШІ. Санкції, що можуть бути застосовані у вигляді дисциплінарних стягнень за результатом висновку Комісії з питань етики та академічної доброчесності, а у випадках порушення вимог безпеки – інформування компетентних структур НГУ.

5.9. Дотримання норм цього Положення повинно відповідати вимогам визначених Таксономією відповідального використання ШІ та супутніх технологій в освітньому та науковому процесах Академії (Додаток 1).

## 6. РИЗИКИ ТА ОБМЕЖЕННЯ

6.1. Використання технологій штучного інтелекту супроводжується низкою ризиків – технічних, правових, етичних та когнітивних. Академія здійснює управління цими ризиками відповідно до принципів безпечного та відповідального ШІ, передбачених законодавством України та міжнародними стандартами.

Академія рекомендує використовувати ШІ від надійних надавачів послуг. У разі вибору системи ШІ варто переконатися, що вона забезпечує належний рівень прозорості та підтримує україномовну версію або промпти українською мовою.

6.2. Суворо забороняється використання систем ШІ, пов'язаних із країною-агресором та недружніми до України країнами. З метою мінімізації ризиків для себе користувачу доцільно пересвідчитись у відсутності «сліду країни-агресора» в угоді з розробником або постачальником системи ШІ. Такий «слід» може полягати в очевидних речах, наприклад, країною резидентства розробника або постачальника системи ШІ, його учасника та/або кінцевих бенефіціарних власників є країна-агресор. Використання таких систем заборонене як загроза академічній репутації та інформаційній безпеці Академії.

6.3. Технічні та етичні ризики функціонування систем ГШІ.

Системи ГШІ функціонують як мовні моделі, що спираються на статистичне передбачення, а не як сховища знань. Вони не володіють справжнім розумінням створюваного контенту.

Дані для навчання можуть бути недосконалими, містити похибки, упередженість і шкідливі стереотипи.

Існує високий ризик, що система ГШІ може продукувати контент, що не відповідає фактичній інформації (галюцинації).

Штучні інтелектуальні моделі позбавлені етичної свідомості та не здатні розпізнавати, що контент є образливим, неточним або вводить в оману.

6.4. Ризики, пов'язані з відповідальністю.

Застосування ШІ супроводжується ризиками недотримання авторського права, оскільки моделі можуть відтворювати фрагменти творів без належного цитування, що може кваліфікуватися як плагіат.

Недостатній захист даних може призвести до їх несанкціонованого доступу або витоку, оскільки моделі можуть обробляти значні масиви конфіденційної інформації.

Заходи мінімізації ризиків:

- а) використовувати лише сертифіковані або перевірені системи ШІ;
- б) застосовувати принцип “людина в контурі” для прийняття рішень;
- в) уникати передавання особистих, службових або закритих даних до зовнішніх сервісів;
- г) регулярно проходити навчання з цифрової етики та ШІ-грамотності.

## **7. НАВЧАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІІІ-ГРАМОТНОСТІ**

7.1. Підвищення рівня ІІІ-грамотності є складовою політики Академії щодо відповідального, етичного та безпечного використання технологій штучного інтелекту. Для того, щоб відповідати вимогам Міністерства освіти і науки України (2025), Академія сприятиме підвищенню обізнаності користувачів щодо використання ІІІ. Необхідно постійно проводити навчальні заходи для підвищення рівня ІІІ-грамотності учасників освітнього процесу.

7.2. ІІІ-грамотність – розуміння учасниками освітнього процесу основних принципів відповідального застосування систем штучного інтелекту, володіння навичками розпізнавання, коли використовується ІІІ, усвідомлення обмежень та ризиків, пов'язаних з його невідповідальним використанням. Вона передбачає комплекс знань, умінь, навичок та ставлень, що дозволяють людині критично осмислювати, застосовувати та оцінювати системи ІІІ в контексті їхнього ефективного та етичного використання.

7.3. Учасникам освітнього процесу необхідно постійно розвивати власні компетентності у сфері ІІІ для ефективного його використання. Для підвищення рівня ІІІ-грамотності рекомендовано використовувати відкриті ресурси, зокрема курси від Дія.Освіта, Google, Microsoft, Prometheus тощо.

7.4. Самооцінювання ІІІ-грамотності.

Учасникам освітнього процесу рекомендується щороку здійснювати самооцінювання власного рівня ІІІ-грамотності за критеріями: знання, уміння, етичні установки, безпекові навички.

В Академії буде запроваджено семінари з ІІІ-грамотності та внутрішні опитувальники для моніторингу набутих компетентностей.

## **8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ**

8.1. Моніторинг та контроль за дотриманням норм Положення покладається на відділ внутрішнього забезпечення якості освіти Академії відповідно до Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Академії.

8.2. Положення обговорюється на засіданні Методичної ради Академії, затверджується рішенням Вченої ради Академії та вводиться в дію наказом Начальника Академії.

8.3. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням Вченої ради Академії та вводяться в дію наказом Начальника Академії.